

Undervisernoter: Undersøgelse af person og opholdsrum og bevaring af effekter

Sikrede institutioner

Særlig sikrede afdelinger

Voksenansvar for anbragte børn og unge

Undersøgelse af person eller opholdsrum og bevaring af effekter

- Sikrede afdelinger
- Særlig sikrede afdelinger

Undervisernoterne består af to dele:

1. del: Baggrundsviden til underviseren
2. del: Noter til de enkelte dias til undervisningen

Del 1: Baggrundsviden til underviseren

Overskrift	Noter
Anvendelsesområde:	<p>Materialet er målrettet til undervisning af ledere og medarbejdere på sikrede institutioner og særlig sikrede afdelinger.</p> <p>Der er udarbejdet tilsvarende materiale til undervisning i lovens § 16 om undersøgelse af person og opholdsrum samt bevaring af effekter for medarbejdere og ledere på private opholdssteder samt åbne og delvis lukkede institutioner.</p>

Regler i fokus:	<p>Modulet omfatter § 16 i lov om voksenansvar overfor anbragte børn og unge, der vedrører undersøgelse af person og opholdsrum. § 16 har to bestemmelser, hvorefter der på sikrede afdelinger og særlig sikrede afdelinger kan ske undersøgelse af person og opholdssted:</p> <p>Stk. 1: Når der er bestemte grunde til mistanke om besiddelse af effekter Stk. 2: Ved anbringelse, besøg og fravær Derudover giver § 16 hjemmel til, at tage effekter i bevaring.</p> <p>Den samlede paragraf har følgende ordlyd:</p> <p>§ 16. Lederen af et anbringelsessted efter § 66, stk. 1, nr. 5 og 6, i lov om social service eller den, der bemyndiges dertil, kan uden retskendelse beslutte, at der skal foretages en undersøgelse af et anbragt barns eller en anbragt ungs person eller opholdsrum, hvis der er bestemte grunde til at antage, at barnet eller den unge er i besiddelse af effekter, og besiddelsen medfører, at ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn ikke kan iagttages, jf. dog stk. 2.</p> <p>Stk. 2. Ud over tilfælde nævnt i stk. 1 kan lederen af en sikret døgninstitution eller en særligt sikret afdeling efter § 66, stk. 1, nr. 6, i lov om social service eller den, der bemyndiges dertil, uden retskendelse beslutte, at der skal foretages undersøgelse af, hvilke effekter et barn eller en ung, der er anbragt i afdelingen eller på døgninstitutionen, har i sin besiddelse på sin person eller i sit opholdsrum, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn iagttages.</p> <p>Stk. 3. Undersøgelse efter stk. 2 kan foretages, når barnet eller den unge anbringes på en sikret døgninstitution eller en særligt sikret afdeling, før og efter besøg og før og efter fravær fra den sikrede døgninstitution eller særligt sikret afdeling.</p> <p>Stk. 4. Lederen af et anbringelsessted efter § 66, stk. 1, nr. 5 og 6, i lov om social service eller den, der bemyndiges dertil, kan uden retskendelse beslutte at tage effekter, der findes i barnets eller den unges besiddelse, i bevaring, hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.</p> <p>Stk. 5. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om gennemførelsen af en undersøgelse af barnets eller den unges person eller opholdsrum samt effekter taget i bevaring i forbindelse hermed.</p> <p>Bekendtgørelserne er endvidere uddybet i vejledning om voksenansvar for anbragte børn og unge, pkt. 114-119. Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge har i §§ 16-19 bestemmelser særligt om gennemførelse af undersøgelse af person og opholdsrum samt bevaring af effekter.</p> <p>Reglerne er endvidere uddybet i vejledning om voksenansvar for anbragte børn og unge, pkt. 114-119.</p>
------------------------	--

<p>Anvendte kilder til materialet:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (Lov nr. 619 af 8. juni 2016) • Lov om ændring af lov om social service, lov om socialtilsyn og lov om folkeskolen (Lov nr. 647 af 8. juni 2016) • Forslag til Lov om voksenansvar over for anbragte børn og unge. Lovforslag nr. L 162. Fremsat den 30. marts 2016 af social- og indenrigsministeren • Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om voksenansvar for anbragte børn og unge. Lov nr. 1543 af 13. december 2016 • Lov om ændring af lov om socialtilsyn, lov om social service og lov om voksenansvar for anbragte børn og unge Lov nr. 1544 af 13. december 2016 • Bekendtgørelse om voksenansvar for anbragte børn og unge. Bek. nr. 1707 af 20. december 2016 • Vejledning til lov om voksenansvar for anbragte børn og unge. Vejl. nr. 10370 af 21. december 2016 • Betænkning fra Udvalget om magtanvendelse på anbringelsessteder for børn og unge (Magtanvendelsesudvalget) Betænkning nr. 1551. Marts 2015
<p>Materialets anvendelse:</p>	<p>Materialet er udarbejdet, så det, foruden at indgå som et modul på kursusdage om reglerne i voksenansvarsloven, kan anvendes som et selvstændigt undervisningsforløb, fx ved en temadag, et personalemøde eller lignende. Hvor materialet anvendes som et selvstændigt undervisningsforløb anbefales det, at der indledes med en præsentation ud fra modulet, der giver en generel introduktion til lov om voksenansvar.</p>
<p>Baggrund for lov om voksenansvar overfor anbragte børn og unge:</p>	<p>I juni 2013 nedsatte den daværende regering Udvalget om magtanvendelse på anbringelsessteder for børn og unge (Magtanvendelsesudvalget). Udvalget havde til formål at afklare, beskrive og analysere de etiske, juridiske og praktiske grænsedragninger for anvendelse af magt over for anbragte børn og unge, herunder en analyse af udfordringerne ved det daværende regelsæt. Magtanvendelsesudvalget skulle endvidere komme med forslag til et kommende regelsæt.</p> <p>Baggrunden for nedsættelsen af udvalget var bl.a., at både Folketingets Ombudsmand og Folketingets § 71-tilsyn havde påpeget, at det eksisterende hjemmelsgrundlag for magtanvendelse på børne- og ungeområdet var uklart.</p> <p>Magtanvendelsesudvalget havde en bred sammensætning af medlemmer bl.a. med kommunale og regionale repræsentanter, repræsentanter for relevante organisationer for praksisfeltet samt børneorganisationer samt faglige eksperter. I udvalgsarbejdet deltog tre børneeksperter, som tidligere har været anbragt. Daværende direktør ved Folketingets ombudsmand Jens Møller fungerede som formand for udvalget. Børnerådet sikrede endvidere yderligere inddragelse af børn og unge gennem tre børneekspertgrupper.</p> <p>Magtanvendelsesudvalget afgav i marts 2015 betænkning nr. 1551/2015 om</p>

	<p>Magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.</p> <p>Magtanvendelsesudvalget anbefalede, at der blev udarbejdet et helt nyt og selvstændigt regelsæt om magtanvendelse over for anbragte børn og unge med en tydeliggørelse af de eksisterende regler, herunder med tydeliggørelse af børn og unges rettigheder i relation til magtanvendelse og andre indgreb i deres selvbestemmelsesret. På enkelte områder anbefalede udvalget en vis udvidelse af adgangen til at gribe ind overfor anbragte børn og unge, herunder muligheden for afværgehjælp og undersøgelse af et barn eller en ung person på sikrede døgninstitutioner. Udvalget tog i sine overvejelser og anbefalinger udgangspunkt i børn og unges grundlæggende rettigheder, herunder retten til omsorg og beskyttelse.</p> <p>Den 5. november 2015 indgik Regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti en aftale om rammerne for voksenansvar over for anbragte børn og unge (Klare rammer for voksenansvar over for anbragte børn og unge). Aftalen følger op på aftalen om udmøntningen af satspuljen for 2016 for social- og indenrigsområdet. Aftalen ligger sig tæt op ad anbefalingerne fra Magtanvendelsesudvalget, og loven om voksenansvar for anbragte børn og unge er en udmøntning af den politiske aftale.</p> <p>Lov om voksenansvar har til formål at fastsætte rammer for plejefamilier og personales adgang til, som led i varetagelsen af den daglige omsorg, at anvende magt og foretage andre indgreb i anbragte børn og unges selvbestemmelsesret og sikre de anbragte børn og unges retssikkerhed i forbindelse hermed.</p> <p>Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge regulerer forholdene under anbringelsen, og den indeholder således blandt andet flere af de bestemmelser, der før fandtes i Servicelovens §§ 123-123d samt den tidligere magtanvendelsesbekendtgørelse. Bestemmelser om afgørelser om anbringelse og kriterier for anbringelse på delvis lukkede afdelinger og delvis lukkede institutioner samt sikrede afdelinger og særlig sikrede afdelinger er samlet i servicelovens §§ 63a-63c i kapitel 11 om særlig støtte til børn og unge.</p>
<p>Lidt historie om bestemmelserne vedr. undersøgelse af person og opholdsrum:</p>	<p>På de sikrede institutioner opstod der i første halvdel af 00'erne en diskussion om, hvorvidt personalet kunne undersøge de unges person og opholdsrum for våben, stoffer og andre effekter uden, at det var fastsat i loven.</p> <p>Spørgsmålet blev forelagt det daværende Socialministerium.</p> <p>Undersøgelse af person og opholdsrum blev anset for så vidtgående et indgreb over for de unge, at det krævede klar lovhjemmel.</p> <p>Ved lov nr. 545 af 6. juni 2007, der generelt omhandlede en styrkelse af ungdomssanktionen, blev der indført hjemmel til, at der på de sikrede institutioner kunne foretages undersøgelser af de unges person og opholdsrum. De sikrede institutioner fik hermed adgang til at undersøge om de unge hav-</p>

	<p>de ulovlige genstande på deres person og i deres opholdsrum. Undersøgelse kunne foretages, når der forelå bestemte grunde til mistanke om besiddelse af genstande. Endvidere kunne der ske undersøgelse af opholdsrum, ved anbringelse (ankomst til den sikrede institution), ved besøg samt ved fravær fra den sikrede institution.</p> <p>Ved lov nr. 551 af 26. maj 2010 blev private opholdssteder og øvrige døgninstitutioner omfattet af muligheden for undersøgelse af person og opholdsrum, når der foreligger bestemte grunde til en mistanke.</p> <p>§ 16 i lov om voksenansvar er med en enkelt undtagelse en videreførelse af reglerne fra 2010. Undtagelsen er, at sikrede institutioner og særlig sikrede afdelinger ved undersøgelser i forbindelse med anbringelse, besøg og fravær nu også vil kunne foretage personundersøgelser.</p>
Lidt om magtanvendelsesudvalgets kortlægning og overvejelser:	<p>Magtanvendelsesudvalget</p> <p>Rambøll udførte i forbindelse med Magtanvendelsesudvalgets arbejde en kortlægning af de eksisterende reglers anvendelse i praksis. Kortlægningen viste, at private opholdssteder og almindelige døgninstitutioner stort set ikke anvender reglerne om undersøgelse af person og opholdsrum, mens anvendelse af reglerne er væsentlig mere udbredt på sikrede institutioner.</p> <p>Blandt andet efter henvendelse fra nogle af de sikrede institutioner drøftede og anbefalede Magtanvendelsesudvalget, at undersøgelse af barnets eller den unges person burde udvides til også at omfatte en gennemgang af vedkommendes tøj. Der er imidlertid ikke med loven og den tilhørende bekendtgørelse sket ændring af, hvordan der kan foretages personundersøgelse.</p> <p>Med voksenansvarsloven er der således alene sket en udvidelse af de sikrede institutioners adgang til at foretage undersøgelse ved anbringelse, før og efter besøg samt før og efter fravær, således at der i disse situationer også kan ske personundersøgelse.</p>

Del 2: Noter til de enkelte dias til undervisningen

Der er i dette modul fem emneforsider

Dias 2:

<p>Rettigheder og indgreb heri</p> <p>VÆR ALTID OPMÆRKSOM PÅ:</p> <p>§ 16 i lov om voksenansvar om undersøgelse af person og opholdsrum er en undtagelse fra hovedreglen – retten til privatliv, som den er formuleret i grundlov og internationale konventioner.</p> <p><small>Undersøgelse af person eller opholdsrum og bevaring af effekter</small></p> <p><small>2</small></p>
--

<i>Dias 2</i>	<p>Noter: Rettigheder og indgreb heri</p> <p>Dette dias har til formål at angive sammenhængen mellem rettighed og lovregel om indgreb.</p>
---------------	---

Dias 3:

Privatliv

Ret til respekt for sit privatliv.

- Begrebet "privatliv" beskytter individets personlige sfære i bred forstand
- Privatliv omfatter bl.a.:
 - Integritet
 - Familieliv
 - Hjem
 - Korrespondance og anden kommunikation
 - Personfølsomme oplysninger

Væsentlige bestemmelser:

- Grundlovens § 72
- Den Europæiske menneskerettighedskonvention artikel 8
- FN's Børnekonventions artikel 16

Undersøgelse af person eller opholdsrum og bevaring af effekter

3

Noter: Privatliv

Dias 3

Ret til respekt for privatlivet

- Begrebet "privatliv" (EMRK) er et overbegreb, der beskytter individets personlige sfære i bred forstand
- Privatliv omfatter bl.a.:
 - Personlig integritet
 - Familieliv
 - Hjem, opholdsrum, tasker o.l.
 - Korrespondance og anden kommunikation
 - Personfølsomme oplysninger

Det betyder for anbragte børn og unge, bl.a.:

- At de som udgangspunkt skal kunne have deres ting for dem selv, og at der skal være helt særlige grunde til, at personalet på anbringelsessteder kan gennemgå deres ejendele
- At plejeforældre og personale på anbringelsessteder ikke må læse deres korrespondance eller overhøre deres telefonsamtaler, medmindre børn og unge-udvalget har truffet en særlig afgørelse herom
- At de kan forvente, at personale, plejeforældre og andre børn banker på døren til deres værelse inden de går ind

Tre bestemmelser er centrale, når det gælder beskyttelsen af privatlivet, og særligt offentlige myndigheders indgreb overfor børn og unges privatliv:

- Grundlovens § 72
- Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), Artikel 8
- Børnekonventionen artikel 16

Gengivelsen af ordlyden i de tre relevante bestemmelser, er alene til underviserens oriente-

ring. Bestemmelserne skal ikke gennemgås.

Grundloven

Grundlovens § 72: *Boligen er ukrænkelig. Husundersøgelser, beslaglæggelse og undersøgelse af breve og andre papirer samt brud på post-, telegraf- og telefonhemmeligheden må, hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse, alene ske efter en retskendelse.*

Grundlovens § 72 giver først og fremmest en processuel beskyttelse, derved at den stiller krav om, at der skal foreligge en retskendelse, medmindre der er en særegen lovregel, der undtager herfor. Lov om voksenansvar § 16 er et eksempel på, hvorledes lovgiver angiver en sådan undtagelse "kan uden retskendelse beslutte".

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention: Artikel 8

Stk. 1. Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

Stk. 2. Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Børnekonventionens § 16

1. Intet barn må udsættes for vilkårlig eller ulovlig indblanding i sit privat- og familieliv, sit hjem eller sin brevveksling, eller ulovlige angreb på sin ære eller sit omdømme.

2. Barnet har ret til lovens beskyttelse mod sådan indblanding eller sådanne angreb

Spørgsmål til deltagerne:

- Hvordan respekterer I børnene og de unges privatliv på jeres institution?
- Har I regler for, hvordan I skal agere for at vise børnene og de unge respekt for deres privatliv?

Dias 4: Emneforside:

"Undersøgelse ved mistanke § 16, stk. 1"

Dias 5:

Lovens indhold

Anvendelsesområde:

Døgninstitutioner og private opholdssteder.

Kompetence - Personkreds:

Lederen eller den, der bemyndiges dertil.

Betingelser for indgreb:

Der skal være bestemte grunde til at antage, at barnet eller den unge er i besiddelse af effekter, og besiddelsen medfører, at ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn ikke kan iagttages.

Form for indgreb:

"uden retskendelse beslutte, at der skal foretages en undersøgelse af et anbragt barn eller en ungs person eller opholdsrum".

Undersøgelse af person eller opholdsrum og bevaring af effekter

5

Noter: Lovens indhold

Dias 5

Dette dias giver et overblik over indholdet af de elementer, som bestemmelsen om undersøgelse af person og opholdsrum består af. De enkelte elementer uddybes enkeltvis i det følgende.

Forslag til præsentation af diasset:

- Oplæs de enkelte elementer og den tilhørende tekst.

Dias 6:

Anvendelsesområde

Undersøgelse af person og opholdsrum, når der foreligger bestemte grunde til mistanke gælder for:

- Private opholdssteder
- Åbne døgninstitutioner
- Delvis lukkede institutioner
- Delvis lukkede afdelinger i åbne døgninstitutioner
- Åbne og sikrede afdelinger i sikrede døgninstitutioner
- Særlig sikrede afdelinger i sikrede institutioner

Børn og unge omfattet:

- Børn og unge under 18 år
- Unge over 18 år, der er anbragt som led i en strafferetlig dom eller kendelse

Undersøgelse af person eller opholdsrum og bevaring af effekter

6

Noter: **Anvendelsesområder**

Børn og unge omfattet:

- Alle anbragte børn og unge under 18 år
- Unge over 18 år, der er anbragt som led i en strafferetlig dom eller kendelse

Unge, der er anbragt i efterværn er **ikke** omfattet af loven om voksenansvar.

Typen af anbringelsessteder omfattet:

- De private opholdssteder
- Døgninstitutioner, dvs.:
 - Åbne døgninstitutioner (åbne afdelinger)
 - Delvis lukkede institutioner
 - Delvis lukkede afdelinger i døgninstitutioner
 - Sikrede døgninstitutioner
 - Særlig sikrede afdelinger i sikrede døgninstitutioner
- Interne skoler på private opholdssteder og døgninstitutioner

Det bør nævnes, at reglerne i voksenansvarsloven ikke er knyttet til det fysiske anbringelsessted (matriklen), men til anbringelsesstedet som organisation/pædagogisk enhed. Reglerne er dermed også gældende, når børnene og de unge opholder sig i en særforanstaltning/et enkeltmandsprojekt eller i et sommerhus med pædagoger fra opholdsstedet. Ligeledes gælder reglerne, når børn og unge er på ture udenfor opholdsstedet med opholdsstedets personale.

Kost- og efterskole, der er godkendt til at modtage anbragte børn og unge, er ikke omfattet af loven.

Dias 6

Dias 7:

Kompetence - personkreds

- Beslutningskompetencen er givet til lederen af anbringelsesstedet eller den, der bemyndiges hertil
- Lederen af et anbringelsessted vil dermed altid i kraft af sin stilling have beslutningskompetencen
- Lederen bemyndiger andre i personalegruppen til at træffe beslutning om at der skal gennemføres en undersøgelse af person og/eller opholdsrum

Undersøgelse af person eller opholdsrum og bevaring af effekter

7

Noter: Kompetence - Personkreds

Dias 7

Beslutningskompetence:

- Der skal træffes en beslutning om, at der skal foretages en undersøgelse af et barn eller en ung person eller opholdsrum
- Beslutningskompetencen er givet til lederen af anbringelsesstedet eller den, der bemyndiges hertil. Lederen af et anbringelsessted vil dermed altid i kraft af sin stilling have beslutningskompetencen
- Lederen bemyndiger andre i personalegruppen til at træffe beslutning om, at der skal gennemføres en undersøgelse af person og/eller opholdsrum. Denne bemyndigelse kan lederen trække tilbage

Spørgsmål til deltagerne:

- *Er det på jeres institution / opholdssted klart, hvem der har beslutningskompetencen, hvis der bliver behov for at foretage en undersøgelse?*
- *Er der nogle bestemte retningslinjer for, hvem der har den udover lederen?*
- *Hvordan foregår det på jeres arbejdsplads, når der træffes beslutning om at foretage en undersøgelse?*

Dias 8-9:

Betingelser for indgreb

Der skal være:

- Bestemte grunde til at antage (mistanke), at barnet eller den unge er i besiddelse af effekter, **og at besiddelsen medfører**, at ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn ikke kan iagttages

Bestemte grunde:

Henviser til, at der skal være en konkret mistanke, der kan begrundes, fx.:

- At barnet eller den unge virker påvirket af euforiserende stoffer eller alkohol
- At der mangler skarpe genstande i institutionens køkken eller værksted
- At der ellers er gjort observationer, der gør det nærliggende at have mistanke til, at der er effekter, som vil være i strid med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn

Betingelser for indgreb - fortsat

Effekter: Den eller de ting, der ledes efter:

- Barnets besiddelse af den pågældende ting skal betyde, at ordensbestemmelser ikke kan overholdes, eller at det truer sikkerheden
 - Fx: euforiserende stoffer, barberblade, knive eller andet, der kan bruges som våben

<p><i>Dias 8-9</i></p>	<p>Noter: Betingelser for indgreb</p> <p>På disse to dias gennemgås betingelserne for at kunne gennemføre en undersøgelse af person og opholdsrum, samt fortolkningen af forskellige begreber.</p> <p>'Bestemte grunde':</p> <ul style="list-style-type: none">• Kan for eksempel være de situationer, hvor personalet observerer, at der mangler bestik eller andre skarpe genstande i institutionens eller opholdsstedets køkken, eller hvor der på værelset er
------------------------	---

	<p>ridset i væggen med en skarp eller spids genstand. 'Bestemte grunde' kan også være tilfælde, hvor barnets eller den unges handlemønstre vurderes at være væsentlig anderledes end normalt, og hvor personalet har en formodning om, at barnet eller den unge er i besiddelse af fx euforiserende stoffer. Det kan også være tilfælde, hvor personalet får information af andre anbragte børn og unge.</p> <p>Med effekter forstås:</p> <p>Effekter, som er uforsvarlige og/eller ulovlige at være i besiddelse af, eller som kan true sikkerheden på anbringelsesstedet. Det kan fx være effekter i form af euforiserende stoffer eller genstande som barberblade, knive eller andet, der kan bruges som våben. Undersøgelse af om barnet eller den unge er i besiddelse af farlige genstande kan ske både, når det antages, at barnet eller den unge vil bruge genstandene til at skade andre, og hvis det antages, at barnet eller den unge vil skade sig selv.</p>
--	---

Dias 10:

Form for indgreb

Bestemme, at der skal foretages en undersøgelse af et anbragt barn eller en ungs person eller opholdsrum.

Begreber

- Undersøgelse: Dvs. gennemgang af genstande, som barnet eller den unge har på sin person eller i sit opholdsrum
- Person: Det påklædte barn, evt. uden overtøj, sko og hovedbeklædning - Alene klap på tøjet og ingen beføling eller lign. af legeme
- Opholdsrum: Omfatter barnet eller den ungs værelse samt skabe og andre rum, som vedkommende har råderet over på anbringelsesstedet
- Genstande i opholdsrum: Fx kommoder, opbevaringsbokse, tasker og poser

Undersøgelse af person eller opholdsrum og bevaring af effekter

10

Noter: Form for indgreb

Bestemme, at der skal foretages en undersøgelse af et anbragt barn eller en ungs person eller opholdsrum

- Handlingen, det som er tilladt at foretage, består af to elementer:
 - Bestemmelsen: Begrebet beslutning angiver, at der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed, og som dermed adskiller sig fra en forvaltningsretlig afgørelse
 - Selve gennemførelsen af undersøgelsen

Begreber:

- Undersøgelse: Det vil sige en gennemgang af genstande, som barnet har på sin person eller i sit opholdsrum
- Person: Det er det påklædte barn eller unge, der må undersøges. Barnet eller den unge kan dog blive bedt om at tage sit overtøj, hue og sko af. Der må alene ske klap uden på tøjet og gennemgang af lommer og sko. Der må ikke ske indtrængen i det menneskelige legeme eller nogen egentlig beføling af legemet, se bekendtgørelsens § 17. stk. 1
- Opholdsrum: Omfatter barnet eller den ungs værelse samt skabe og andre rum, som vedkommende har råderet over på anbringelsesstedet, se bekendtgørelsens § 18 stk. 2
- Genstande i opholdsrum: Fx kommoder, opbevaringsbokse, tasker og poser, se bekendtgørelsens § 18 stk. 2

Dias 10

Dias 11

Generelle principper, der skal iagttages ved undersøgelse

En undersøgelse af person og opholdsrum:

- Må kun ske undtagelsesvist
- Må ikke erstatte omsorg og socialpædagogisk bistand
- Skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået
- Må ikke foretages hvis mindre indgribende foranstaltninger er tilstrækkelige
I givet fald skal disse anvendes
- Skal udøves så skånsomt og kortvarigt, som omstændighederne tillader
- Skal ske med størst mulig hensyntagen til barnet eller den unges personlige integritet

Forud for en undersøgelse skal personalet forsøge at få barnet eller den unges frivillige medvirkning til den nødvendige foranstaltning.

Noter: **Generelle principper, der skal iagttages ved undersøgelse**

Dias 11

Generelle principper, der skal iagttages inden der træffes beslutning om at undersøge et anbragt barns eller en ungs person eller opholdsrum.
Princippet fremgår af § 7 i lov om voksenansvar.

Princippet

Undersøgelse af person og opholdsrum må kun ske undtagelsesvist.

- Her kan der endnu engang henvises til de overordnede rettigheder (retten til privatliv), som er beskyttet

Undersøgelse af person og opholdsrum må ikke erstatte omsorg og socialpædagogisk bistand:

- Denne hænger sammen med flere af de andre principper, og kan også kædes til forebyggelse. Der skal løbende arbejdes med at forebygge, at der opstår situationer, hvor det bliver nødvendigt at foretage en undersøgelse af person eller opholdsrum. Og opstår der situationer, hvor der er mistanke om, at et barn eller en ung, har effekter, der strider mod ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, er det først og fremmest en pædagogisk indsats, der skal iværksættes. Det handler bl.a. om at få skabt en atmosfære med tillid, hvor det er muligt at drøfte med børnene og de unge, hvilke problemer, der kan være ved at være i besiddelse af forskellige genstande.

Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes. Såfremt det således er muligt at foretage undersøgelse af person eller opholdsrum med tekniske eller elektroniske hjælpemidler, der er mindre indgribende, vil dette være muligt inden for de gældende regler. Det kan fx være ved brug af en metaldetektor, scannere og lignende.

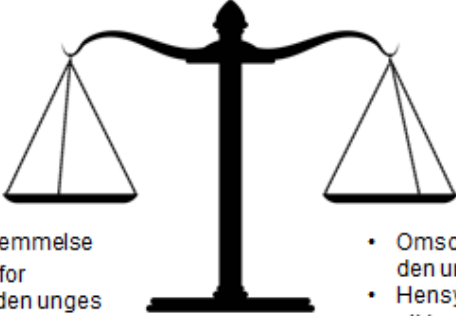
En undersøgelse af person eller opholdsrum skal udøves så skånsomt og kortvarigt, som om-

<p>stændighederne tillader, og med størst mulig hensyntagen til barnet eller den unges personlige integritet.</p> <p>Undersøgelsen skal dermed også stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Det vil sige, at undersøgelsen ikke må have karakter af et uforholdsmæssigt indgreb, hvor det ubehag eller den krænkelse, som undersøgelsen må antages at forvolde, overstiger indgrebets formål.</p> <p>Personalet skal så vidt muligt, forinden der træffes beslutning om at foretage en undersøgelse, høre barnet eller den unge om situationen, og det skal forsøges at få barnet eller den unges frivillige medvirkning til den nødvendige foranstaltning.</p> <p>Barnet skal høres om de bestemte grunde personalet har og overvejelserne om at igangsætte en undersøgelse. Heri ligger også, at barnet eller den unge har ret til, at få oplyst årsagen til, at undersøgelsen iværksættes, medmindre særlige omstændigheder taler imod dette.</p>
--

Dias 12

Afvejning af hensyn

- De konkrete omstændigheder
- Indgrebets omfang og intensitet i forhold til formålet

- Selvbestemmelse
- Respekt for barnets/den unges privatliv
- Omsorgen for barnet eller den unge
- Hensynet til orden og sikkerhed på stedet

Undersøgelse af person eller opholdsrum og bevaring af effekter

12

Dias 12

Noter: **Afvejning af hensyn**

Der skal forud for enhver beslutning om undersøgelse af person og opholdsrum foretages en konkret vurdering af nødvendigheden af indgrebet. I afvejningen indgår på den ene side barnets eller den unges ret til selvbestemmelse og ret til respekt for sit privatliv; og på den anden de sikkerheds- og ordensmæssige hensyn, der ikke kan overholdes, hvis barnet eller den unge er i besiddelse af den eller de genstande, der er mistanke om. Omsorgen for barnet eller den unge er ligeledes et hensyn, der kan indgå i afvejningen.

Den konkrete kontekst samt indgrebets omfang og intensitet kan have betydning for hvilken vægt de forskellige hensyn har. Et eksempel herpå er, at en genstand i nogle sammenhænge kan udgøre en sikkerhedsrisiko, fx. spidse sakse eller barberblade på sikrede institutioner, mens det i en anden kontekst må anses for naturligt, at en ung mand på 17 år har det fornødne barbergrej, eller at en pige, der er glad for at sy, har en god saks på sit værelse.

Hvis der for en ung, der er anbragt som led i en strafferetlig dom eller kendelse, er truffet afgørelse om indskrænkning i brug af telefon eller internet for at forhindre kriminalitet, jf. voksenansvarslovens § 19, er det muligt at foretage en undersøgelse af person eller opholdsrum for at finde en mobiltelefon, mens det ikke er muligt at foretage en undersøgelse til at finde en mobiltelefon af hensyn til en husregel om, at mobiltelefoner samles ind og opbevares på kontoret om natten.

Dias 13: Emneforside:

”Undersøgelse ved anbringelse, besøg og fravær § 16, stk. 2 og 3”

Dias 14:

<p>Lovens indhold</p> <p>Anvendelsesområde: Børn og unge under 18 år, der er anbragt på sikrede institutioner (sikrede afdelinger) og særlig sikrede afdelinger. Bestemmelsen omfatter også unge over 18 år, der er anbragt samme sted som led i en strafferetlig dom eller kendelse</p> <p>Kompetence - personkreds: Lederen eller den, der bemyndiges dertil.</p> <p>Form for indgreb: Uden retskendelse beslutte, at der skal foretages en undersøgelse af hvilke effekter et anbragt barn eller en ung har i sin besiddelse på sin person eller i sit opholdsrum. Undersøgelsen skal ske under iagttagelse af de generelle principper for magtanvendelse, jf. lovens § 7.</p> <p><small>Undersøgelse af person eller opholdsrum og bevaring af effekter</small></p> <p style="text-align: right;"><small>14</small></p>

<p><i>Dias 14</i></p>	<p>Noter: Lovens indhold</p> <p>Dias 14 og 15 giver overblikket over lovreglen i § 16 stk. 2 og 3. Der er tale om en bestemmelse, som kun gælder for sikrede institutioner og særlig sikrede afdelinger. Sikrede institutioner og særlig sikrede afdelinger kan tilsvarende som private opholdssteder og andre døgninstitutioner foretage undersøgelser efter § 16 stk. 1.</p> <p>Derudover er der på sikrede institutioner og særlig sikrede afdelinger adgang til at foretage undersøgelse efter § 16 stk. 2-3.</p> <p>Anvendelsesområde: Sikrede døgninstitutioner og særlig sikrede afdelinger.</p> <p>Med sikrede døgninstitutioner henvises der til afdelinger, der er godkendt som sikrede afdelinger. Ikke sikrede afdelinger, der ligger i tilknytning til sikrede afdelinger, er ikke omfattet af reglerne.</p> <p>Kompetence - personkreds: Lederen eller den, der bemyndiges dertil har den formelle kompetence til at beslutte, at der skal foretages undersøgelse – svarende til kompetencen i § 16 stk. 1.</p> <p>Form for indgreb: Uden retskendelse beslutte, at der skal foretages en undersøgelse af hvilke effekter et anbragt barn eller en ung har i sin besiddelse på sin person eller i sit opholdsrum. Svarer til § 16 stk. 1.</p>
-----------------------	---

Dias 15:

Lovens indhold - fortsat

Betingelser for handling:

Der skal være tale om bestemte situationer:

- Ved anbringelse på en sikret institution eller en særlig sikret afdeling
- Før og efter besøg
- Før og efter fravær fra den sikrede institution eller den særlig sikrede afdeling

De angivne situationer i hvilke, der efter bestemmelsen kan ske undersøgelse, er udtømmende.

Undersøgelsen skal være nødvendig for at sikre at ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn kan iagttages.

Dias 15

Noter: Lovens indhold - fortsat

Betingelser for indgreb:

Der skal være tale om bestemte situationer:

- Ved anbringelse på en sikret døgninstitution eller en særlig sikret afdeling (om begrebet sikret døgninstitution se ovenfor)
- Før og efter besøg
- Før og efter fravær fra den sikrede døgninstitution eller den særlig sikrede afdeling

De nævnte situationer, hvor bestemmelsen kan anvendes til at foretage undersøgelse er udtømmende.

Undersøgelsen skal være nødvendig for at sikre, at ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn kan iagttages.

Mens der efter § 16 stk. 1 skal være en mistanke om, at barnet eller den unge er i besiddelse af effekter, der er i strid med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, vedrører § 16 stk. 2-3 bestemte situationer, som ikke forudsætter, at der foreligger en mistanke. Undersøgelsens gennemførelse skal dog fortsat være nødvendig for at sikre, at ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn kan iagttages.

Dias 16: Emneforside

”Undersøgelsens gennemførelse - Bekendtgørelsen”

Dias 17

<p>Regler for undersøgelsens gennemførelse</p> <p>Både ved undersøgelse af person og opholdsrum:</p> <ul style="list-style-type: none">• Inddragelse: Barnet eller den unge har inden en undersøgelse krav på at få oplyst grunden til, at undersøgelsen vil foregå, medmindre særlige omstændigheder taler imod at inddrage barnet• Der skal <u>altid</u> deltage mindst to ansatte ved en undersøgelse af et barn, en ung person eller opholdsrum, medmindre særlige omstændigheder gør det nødvendigt, at undersøgelsen gennemføres af en enkelt ansat• Der <u>må ikke</u> være andre børn og unge til stede under undersøgelsen af et barns eller en ungs person eller opholdsrum <p><small>Undersøgelse af person eller opholdsrum og bevaring af effekter</small></p> <p><small>17</small></p>
--

<p>Dias 17</p>	<p>Noter: Regler for undersøgelsens gennemførelse</p> <p>Bekendtgørelsen om voksenansvar for anbragte børn og unge indeholder regler om, hvorledes undersøgelsen skal gennemføres. Bestemmelserne findes i bekendtgørelsens §§ 16-18.</p> <p>De processuelle regler gælder både, når der undersøges på baggrund af mistanke, og når der undersøges i forbindelse med anbringelse, besøg og fravær.</p> <p>Fælles bestemmelser:</p> <ul style="list-style-type: none">• Barnet eller den unge har inden en undersøgelse krav på at få oplyst grunden til, at undersøgelsen vil foregå, medmindre særlige omstændigheder taler imod at inddrage barnet• Der skal altid deltage mindst to ansatte ved undersøgelse af et barn eller en ungs person eller opholdsrum, <u>medmindre</u> særlige omstændigheder gør det nødvendigt, at undersøgelsen gennemføres af en enkelt ansat• Der må ikke være andre børn og unge til stede under undersøgelsen af et barns eller en ungs person eller opholdsrum
----------------	--

Dias 18:

Regler for undersøgelsens gennemførelse

Særligt om undersøgelse af person:

- Undersøgelsen må kun undtagelsesvist foretages og overværes af personer af andet køn end barnet eller den unge selv

Særligt om undersøgelse af opholdsrum

- Barnet eller den unge skal som udgangspunkt have mulighed for at overvære, når personalet gennemgår den pågældendes genstande
- Eller alternativt skal personalet straks efter undersøgelsen give barnet eller den unge et tilbud om at gennemgå resultatet af undersøgelsen

Undersøgelse af person eller opholdsrum og bevaring af effekter 18

<i>Dias 18</i>	<p>Noter: Regler for undersøgelsens gennemførelse</p> <p>Særligt om undersøgelse af person:</p> <ul style="list-style-type: none">• Undersøgelsen må kun undtagelsesvist foretages og overværes af personer af andet køn end barnet eller den unge selv <p>Særligt om undersøgelse af opholdsrum:</p> <ul style="list-style-type: none">• Hvis en undersøgelse af et opholdsrum indebærer en gennemgang af barnets eller den unges genstande, skal personalet enten som udgangspunkt lade barnet eller den unge overvære undersøgelsen eller straks efter undersøgelsen give barnet eller den unge tilbud om at gennemgå resultatet af undersøgelsen <p>Tilbuddet om gennemgang af resultaterne kan eventuelt gives skriftligt samtidig med en orientering om, at undersøgelsen har fundet sted.</p>
----------------	---

Dias 19:

Casearbejde

Refleksion og dialog om undersøgelse af person og opholdsrum

19

<p>Dias 19</p>	<p>Noter: Casearbejde</p> <p>Til refleksion og dialog om undersøgelse af person og opholdsrum kan der vælges mellem to film:</p> <p>Filmen: Mistanke om hash (Kris 15 år) Kris på 15 år er anbragt på Solbakken. Hun har et stofmisbrug, og er tidligere på dagen blevet set købe hash. To af de andre børn kommer forbi Kris' værelse, hvor hun sidder og ryger hash. De vil være med, men bliver afvist af Kris. Derfor fortæller de det til pædagogen Henrik. Henrik opsøger senere Kris i institutions dagligstue.</p> <p>Denne film kan anvendes til dialog om anvendelsen af § 16 stk. 1, hvor der er krav om, at der er bestemte grunde til mistanken.</p> <p>Filmen: Privatlivets fred (Jens 16 år) Jens er varetægtsfængslet på sikret institution. På den sikrede institution er der klare regler om, at de unge ikke må medtage værktøj fra værksteder med over på deres værelse, idet det vil kunne anvendes som våben. Pædagogen Hanne går forbi Jens' værelse, hvor døren er åben, og hun ser, at der ligger en skruetrækker fra et af værkstederne på Jens' reol. Jens er ikke på værelset.</p> <p>Denne film vil kunne anvendes til dialog om to væsentlige aspekter knyttet til undersøgelse af person og opholdsrum:</p> <ul style="list-style-type: none">• Respekten for privatlivet og inddragelsen af den unge (går personalet ind på den unges værelse uden forudgående høring af den unge). Filmen er dermed bl.a. velegnet til drøftelse af de processuelle regler• Afvejning af hensyn i forhold til konteksten: Hvornår og i hvilke sammenhænge (institutionstyper, målgrupper mv.) er en undersøgelse nødvendig af sikkerhedsmæssige hensyn?
----------------	--

Dias 20: Emneforside

”Bevaring af effekter § 16 stk. 4”

Dias 21:

<p>Lovens indhold</p> <p>Anvendelsesområde: Døgninstitutioner og private opholdssteder.</p> <p>Beslutningskompetence: Lederen eller den, der bemyndiges dertil.</p> <p>Betingelser for indgreb: Hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.</p> <p>Form for indgreb: ”Uden retskendelse beslutte at tage effekter, der findes i barnets eller den unges besiddelse i bevaring”.</p> <p><small>Undersøgelse af person eller opholdsrum og bevaring af effekter</small></p>	<p>21</p>
---	-----------

<p><i>Dias 21</i></p>	<p>Noter: Lovens indhold</p> <p>Bevaring af effekter Anvendelsesområde og kompetencen til at beslutte er den samme, som i § 16 stk. 1.</p> <p>Anvendelsesområde: Et anbringelsessted efter § 66, stk. 1, nr. 5 og 6, i lov om social service.</p> <p>Kompetence - personkreds: Lederen eller den, der bemyndiges dertil.</p> <p>Betingelser: Hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.</p> <p>Form for indgreb: Kan uden retskendelse beslutte at tage effekter, der findes i barnets eller den unges besiddelse i bevaring Kan uden retskendelse beslutte at tage effekter, der findes i barnets eller den unges besiddelse i bevaring.</p>
-----------------------	--

Dias 22:

Procesregler

Genstande, der tilhører barnet eller den unge:

- Anbringelsesstedet udfærdiger en liste over de genstande, der tages i bevaring
- Barnet og den unge skal orienteres om, at effekterne er taget i bevaring, og der udleveres en kopi af listen over effekter
- Ulovlige effekter, fx hash eller våben, videregives til politiet
- Øvrige genstande opbevares til anbringelsen ophører

Genstande der tilhører institutionen:

- Genstande, der tilhører anbringelsesstedet kan umiddelbart inddrages

Noter: Procesregler

Dias 22

Findes der effekter, som af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn findes uforsvarlige, kan anbringelsesstedets leder eller den, der bemyndiges dertil, træffe bestemmelse om tilbageholdelse af effekterne.

Anbringelsesstedet skal udfærdige en liste over de genstande, der tilbageholdes. Barnet eller den unge skal orienteres om hvilke genstande, der tilbageholdes. Der bør meddeles en begrundelse for tilbageholdelsen og høres om årsagen til, at de opbevarer genstandene på deres person, værelse eller andet sted. Endvidere skal de have en kopi af listen over, hvilke genstande der tilbageholdes. Tilhører genstanden anbringelsesstedet, kan den umiddelbart inddrages.

De tilbageholdte genstande opbevares af anbringelsesstedet, med mindre der er tale om ulovlige genstande eller euforiserende stoffer, der skal afleveres til politiet. De tilbageholdte genstande udleveres ved udskrivning fra anbringelsesstedet.

Dias 23: Emneforside

”Registrering og indberetning”

Dias 24:

Registrering og indberetning

Undersøgelse af person og opholdsrum samt bevaring af effekter skal registreres og indberettes.

- Lederen eller dennes stedfortræder skal straks inden for 24 timer registrere hændelsen på særligt skema:
 - Bilag 1a: Indberetnings-skema til døgninstitutioner og private opholdssteder
- Barnet skal gøres bekendt med registreringen, og skal have tilbud om, at lave sin egen redegørelse, der kan følge indberetningen
- Episoden skal indberettes til den anbringende kommune og socialtilsynet
- Forældremyndighed og eventuel driftsherre skal orienteres

Undersøgelse af person eller opholdsrum og bevaring af effekter 24

	Noter: Registrering og indberetning
Dias 24	<p>Undersøgelse af person og opholdsrum samt bevaring af effekter skal registreres og indberettes.</p> <p>Formål med registrering og indberetning er bl.a.:</p> <ul style="list-style-type: none">• Opfølgning ift. det enkelte barn eller den unge gennem indberetning til den anbringende kommune, der som led i det personrettede tilsyn vurderer de beskrevne hændelser. Indberetningen kan hermed indgå i overvejelserne af, hvorvidt barnet eller den unge får det rigtige tilbud, eller om der skal ske ændringer heri• Opfølgning i forhold til anbringelsesstedet bl.a. gennem indberetning til socialtilsynene og orientering af evt. kommunal eller regional driftsherre. Socialtilsynet gennemgår indberetningerne og lader dem indgå i deres tilsynsmæssige overvejelser• Gennemskuelighed for, hvad der foregår på anbringelsesstedet og dermed åbenhed om de handlinger, de enkelte medarbejdere foretager• Retssikkerhed for børnene og de unge, bl.a. ved at:<ul style="list-style-type: none">- Barnet eller den unge skal have gennemgået registreringen af hændelsen- Barnet eller den unge har ret til at udforme sin egen redegørelse for hændelsen, som skal vedlægges indberetningen- Forældremyndigheden til barnet eller den unge skal have en kopi af indberetningen• Refleksion og læring i personalegruppen over, hvorledes lignende situationer kan håndteres fremover

	<p>Registreringen skal ske på det skema, der følger med bekendtgørelsen om voksenansvar for anbragte børn og unge. Der er to varianter af det samme skema: Et skema til kommunale plejefamilier og et skema til private opholdssteder og døgninstitutioner.</p> <p>Væsentlige processuelle regler:</p> <ul style="list-style-type: none">• Lederen eller dennes stedfortræder skal inden 24 timer registrere hændelsen• Barnet skal gøres bekendt med registreringen, og skal have tilbud om, at lave sin egen redegørelse, der kan følge indberetningen• Der skal uden ugrundet ophold sendes en kopi af indberetningen til den anbringende kommune• Tilsynet skal have indberetningen tilsendt ved udgangen af måneden sammen med eventuelle relevante kommentarer <p>Forældremyndighedsindehaveren skal uden ugrundet ophold orienteres om episoden.</p> <p>Hvor der er en regional eller kommunal driftsherre skal denne orienteres.</p>
--	---